

אקלוס לאונוטיס לאונורה

(leonotis leonurus)

צוברי גבי, שלומית כרמי – מו"פ ערבה, אמנון נבון, איתן שלמה – שה"מ

לאונוטיס לאונורה (אוזן הארי האפריקנית) משפחת השפתניים, צמח רב שנתי, עלים מאורכים עם פרחים כתומים מסודרים בדורים לאורך גבעול יציב. הפרח חדש באזור הערבה ונעשים ניסיונות לאקלמו. בתצפית זו שתלנו ב- 4 מועדים שונים על מנת ללמוד האם תהיה השפעה על הצמיחה והפריחה של הצמחים כך שנוכל לבקר ולכוון לתקופה הרצויה לנו.

מהלך התצפית

שתילי לאונוטיס לאונורה התקבלו ממשלת בית העמק ונשתלו בתחנת "יאיר" בשטח פתוח בארבעה מועדים שונים: 11.9.02, 1.10.21, 20.10.01 וה- 9.12.01. בשלושת המועדים הראשונים נעשה קיטום כשבועיים לאחר השתילה בפרק 2-3 מפני הקרקע. עומד השתילה היה 20 שתילים במ"ר.

תוצאות

טבלה 1: יבול ואיכות ענפי פריחה של לאונוטיס לאונורה במועדי שתילה שונים

מועד שתילה	11.9.01	1.10.01	20.10.01	9.12.01
מועד קטיף	26.12.01	8.1.02	20.4.02	20.4.02
סכום של מסי ענפים (במ"ר)	116	107	134	103
ממוצע של אורך כל הענף	89.42	93.90	144.80	85.80
ממוצע של אורך כל תפרחת	33.17	52.19	37.95	31.05
ממוצע של מסי דורי פריחה	4.33	5.33	6.15	4.80
ממוצע של משקל 80	30.08	33.62	40.17	30.63

מהשתילות המוקדמות של 11.9.01 וה- 1.10.01 החל הקטיף בחורף מסוף דצמבר. בשתילה של 20.10.01 הייתה התפתחות וגטטיבית טובה אולם לא התרחשה אינדוקציה טובה. בחלק מהענפים הייתה פריחה חלקית בדורי הפריחה וכך עד האביב. באביב החל קטיף של ענפי פריחה באיכות טובה עם מספר רב של פרחים בכל דור פריחה. בשתילה המאוחרת 9.12.01 הצמחים התפתחו לאט והפריחה החלה באביב. איכות הגבעולים והפרחים הייתה טובה (טבלה 1). ניתן לראות בטבלה 1 כי אורך הגבעולים שנקטפו במועד שתילה של 20.10.01 היה גבוה במיוחד וזאת משום שבמהלך החורף הושארו הענפים עם הפריחה הלא איכותית. נראה כי כדאי לפרוס את השתילה באזור חצבה בחודש ספטמבר ולא מאוחר יותר, כאשר מגדלים בשטח פתוח. יתכן כי ניתן לאחר את השתילה במידה ונשתמש במבנים בחורף אולם השערה זו צריכה להבחן.

חיי מדף

מתצפית מוקדמת על פרחי לאונוטיס לאונוורה באגרטל ראינו שקיימת נשירת פרחים חזקה כבר בימים הראשונים. הצבנו בתחנת "יאיר" שני ניסויים בזה אחר זה ע"מ לנסות לפתור את הבעיה.

26.12.01 ניסוי 1

נבחנו התמיסות הבאות:

1. מים TOG 3+ 0.15% STS + 0.01%.
2. TOG 3 0.15% STS + 0.01% + 2% סוכר.
3. TOG 3 0.15% STS + 0.5%.
4. TOG 3 0.15% STS + 0.5% + 2% סוכר.

הבדיקה נעשתה לאחר קטיף, הטענה במחסן כ-4 שעות, קירור של 2° במשך 10 שעות וסימולציה למשולח ב- 9° צלסיוס למשך 24 שעות.

הפרחים הוצבו בחדר תצפית ולהלן התוצאות:

נשירת הפרחים קיימת בכל הטיפולים. במים הייתה הנשירה מעט חזקה יותר ואילו בטיפולים עם 0.5% STS הייתה פחות נשירה. העלוחה בטיפול עם המים נראית טוב. בשאר הטיפולים העלוחה שמוטה כבר מתחילת התצפית. קצב פתיחת הפרחים החדשים כמעט אחיד בכל הטיפולים. נראה כי TOG 3 גורם לנוק לעלווה, ה- STS עוזר במידה מסוימת למנוע את הנשירה. הסוכר לא סייע להפחית את הנשירה ולשפר את חיי המדף.

8.1.02 ניסוי 2

בהתייחס לתוצאות הניסוי הקודם בקשנו לבדוק TOG 4 ו TOG 6 (כלור) במקום TOG 3, כמו כן לבחון שימוש ב- 1 MCP בהשוואה ל- STS להלן הטיפולים:

1. TOG 6 + סוכר 10% + MCP 1 - 0.5 p.p.b.
2. TOG 6 + MCP 1 - 0.5 p.p.b.
3. TOG 4 0.15%.
4. TOG 4 0.15% STS + 0.3% + סוכר 2%.
5. TOG 4 0.15% STS + 0.3%.
6. TOG 4 0.15% STS + 0.1% + סוכר 2%.
7. TOG 4 0.15% STS + 0.1%.

תוצאות:

ה- STS מונע נשירת פרחים אך פוגע מאוד בעלווה. ה- TOG 4 מנע ריקבון בקצוות הגבעולים אך לא מנע נשירת פרחים. טיפולי ה- MCP + הכלור (TOG 6) הביאו לתוצאות יפות מאוד, העלווה נשתמרה יפה ונשירת הפרחים הייתה מזערית. טיפול זה החזיק את חיי הפרחים כ- 10 ימים במצב טוב ולכן הוא הטיפול המומלץ על ידנו.

לאונוטיס
לאונורה